

в розробці, дозволить співробітнику скорегувати напрямки роботи, тактичні прийоми оперативного опитування, що застосовується під час оперативно-розшукових заходів.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, слід сказати, що профайлінг набуває поширення не тільки в правоохоронній діяльності, а і в багатьох видах діяльності. Але на сьогодні бракує інститутів, які б ґрунтовно розробляли дану проблему та впроваджували її в практичну діяльність оперативних підрозділів. Тому першим кроком вирішення цього питання була б підготовка фахівців-профайлерів у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання та введення до навчального плану підготовки курсантів спецкурсу з основ профайлінгу відповідно до фахової спеціалізації.

Список використаних джерел

1. Подільчок О.М. криміналістний профайлінг – реалізація вчення про особу злочинця. *Право і суспільства*. 2017 № 4 ч. 2 с. 148.
2. Дідковська – Бідюк М.В. Профайлінг профілактики протиправних дій. *Юридична психологія 2017*. № 2(21). С. 165 – 173.
3. Руть Ю.В. Мартинова Т.О. психологія профайлінгу: навчальний посібник. Київ. ДП Вид. дім «Персонал», 2018. 236 с.
4. Телійчук В.Г. Зінченко С.С. Щодо застосування профайлінгу оперативно-розшуковій діяльності підрозділів кримінальної поліції Національної поліції України. *Юридичний бюлетень* Вип. № 12. 2020. С. 184–193.

Шульга Андрій Олександрович,
доцент кафедри державно-правових
дисциплін та публічного управління
Донецького державного університету
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

ПИТАННЯ ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЇ НОЖІВ ЯК ВИДУ ХОЛОДНОЇ ЗБРОЇ

Останнім часом досить нагальним постає питання щодо безпеки людини і громадянина в межах України. Небезпечні дії, щодо необ'явленої агресії Російської Федерації стосовно України суттєво підірвали безпекову складову держави. Особливе занепокоєння викликає неконтрольований обіг зброї серед населення України. Так, за результатами дослідження проведеного Центром безпекових досліджень «СЕНСС» щодо «Незаконного обігу і використання зброї в Україні у 2020 році» правоохоронними органами України було виявлено 1600 випадків незаконного поводження зі зброєю. В межах дослідження вивчалась інформація про події та статистичні дані, що

стосуються всієї території України, окрім тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим та частин Донецької та Луганської областей, що не контролюються Урядом України [1].

Проте наведені вище данні стосуються всіх видів зброї а не тільки холодної. В тезах, які ми пропонуємо мова піде щодо декриміналізації холодної зброї.

Згідно до ч. 2 ст. 263 КК України, носіння, виготовлення, ремонт або збут кинджалів, фінських ножів, кастетів чи іншої холодної зброї без передбаченого законом дозволу караються штрафом від однієї тисячі до чотирьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років. Судячи із вказаної норми, даний вид кримінального правопорушення відноситься до злочину середньої тяжкості. Отже кожному хто вирішив виїхати на риболовлю чи за місто на грибний промисел, чи просто на природу для відпочинку і має при собі придбаній, допустимо в галантерейній крамниці, або в крамниці з якихось господарських товарів, чи в інтернет крамниці ніж, може легко стати об'єктом кримінального переслідування. Адже на сьогодні в різних торговельних мережах можна вільно придбати будь який ніж, і не факт, що за встановленими критеріями холодної зброї [2], він не виявиться саме такою.

Судячи зі статистики вчинення зазначених кримінальних правопорушень, яку у своїй роботі наводять Ф. Кіріленко та А. Загорулько, в 2013 році, зареєстровано 2626 кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із холодною зброєю. Із використанням цієї зброї скоєно 1242 злочини, у тому числі 143 убивства, 155 розбійних нападів, спричинено 119 умисних тяжких тілесних ушкоджень. Майже аналогічна картина стосовно застосування холодної зброї вимальовується і в 2014 році, 1034 злочини вчинені з використанням холодної зброї. Зокрема за цей період скоєно 146 убивств, 121 розбійний напад, заподіяно 119 умисних тяжких тілесних ушкоджень. В 2015 році картина стосовно вчинення кримінальних правопорушень із застосуванням холодної зброї майже не змінилася. В 2016 році вчинення зазначених злочинів скоротилося на 18%, а кримінальні правопорушення, які вчинялися із застосуванням холодної зброї скоротилося майже у 2,5 рази (вбивства, розбійні напади, умисні тяжкі тілесні ушкодження). В 2017 році ці кримінальні правопорушення зберегли тенденцію до зменшення [3, с. 121].

Судячи із вищенаведених статистичних даних, зазначені тяжкі та особливо тяжкі злочини вчиняються виключно за допомогою саме холодної зброї, тобто кинджалами, фінськими ножами, кастетами чи іншими видами холодної зброї. Але відомо, що ніж, це тільки один з

видів холодної зброї, навіть не кожен ніж може бути визнаний холодною зброєю. Нажаль чіткої статистики стосовно того, якою саме холодною зброєю (кухонним ножом, кастетом, нунчаками чи битою) були вчинені вищезазначені кримінальні правопорушення, чи то за допомогою металеві холодної зброї (луки, арбалети тощо) у вільному доступі не існує. А якщо розібратися в конкретних кримінальних провадженнях, то як правило відсоток саме ножів, як різновиду холодної зброї за допомогою яких вчинялися вищезазначені злочини, не буде перевищувати і 50%, а якщо розглянути самі знаряддя злочину, то серед цих ножів, саме до холодної зброї буде відноситись не більше 20–25%. До того ж власний досвід автора щодо слідчої практики також вказує на те, що більшість особливо тяжких злочинів із застосуванням холодної зброї, зокрема ножів вчиняється не ножами, які виключно відносяться до холодної зброї, а саме звичайними побутовими ножами (кухонні, господарські тощо).

Отже із сказаного випливає, що як токовий сам предмет у вигляді ножа може носити багато функцій, в тому числі і кримінальну, на відміну наприклад, від того ж кастету, нунчаків, шабель, мечів, шпаг, шашок тощо, які спеціально створені для нанесення тілесних ушкоджень людині або для її вбивства. Звідси пропонується з метою упорядкування визначення об'єктів, які можуть бути визнані суто холодною зброєю, виключити всі види ножів із переліку холодної зброї і декриміналізувати її, як це пропонується О.Л. Кобилянським [4]. Наприклад у багатьох державах заходу (США, Англія, Швейцарія тощо) носіння холодної зброї не є злочином, але у разі вчинення за її допомогою злочину це вважається обставиною, яка обтяжує відповідальність [5]. І дійсно, якщо тяжкі насильницькі злочини досить часто вчиняються звичайним кухонним ножом, то чому тоді кухонні, інші побутові ножі холодною зброєю не вважаються? Хоча тілесні ушкодження вониносять не менше небезпечні ніж ті ножі, які підпадають під ознаки холодної зброї.

Отже на нашу думку, декриміналізація ножа, як холодної зброї здатне вирішити багато питань стосовно використання у туристичних, господарських справах тощо. Зменшить морально психологічне напруження особи стосовно придбання, носіння чи збуту ножів тощо. Адже ніж це річ багатofункціональна, і казати що ніж спеціально створений для вчинення тяжких або особливо тяжких насильницьких злочинів, на відміну того ж кастету чи нунчаків, чи бойової булави тощо, є не зовсім вірним.

Стосовно ж санкції за вчинення насильницьких кримінальних правопорушень за допомогою ножа, зокрема будь якого, навіть кухонного, побутового, господарського, останні повинні призначатися за кваліфікуючими ознаками, наприклад із застосуванням ножа. Тобто

кримінальна відповідальність повинна встановлюватися з обтяжуючими обставинами.

Отак із ч. 2 ст. 263 чинного КК України потрібно виключити слова кинджали, фінські ножі, що як ми вважаємо, безумовно не вплине на збільшення кримінальних правопорушень із застосуванням ножів.

Список використаних джерел

1. Результати дослідження «Незаконний обіг і використання зброї в Україні у 2020 році» URL: <https://censs.org/illcit-arms-2020/>

2. Про основні критерії визначення холодної зброї. URL: https://zbroya.info/uk/blog/17140_pro-osnovni-kriteriyi-viznachennia-kholodnoyi-zbroyi/

3. . Кіріленко Ф., Загорулько А. Незаконний обіг зброї і стан боротьби зі злочинами, вчиненими з її використанням. Національний юридический журнал: теория и практика. 2017. С. 121. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/6/part_2/26.pdf

4. Кобилянський О.Л. Холодна зброя: аспекти декриміналізації. URL:

<http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/3605/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%B3%20%D0%9B%D0%B5%D0%BE%D0%BD%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87.pdf>

5. Право громадян зберігати і носити зброю. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE_%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%8F%D0%BD_%D0%B7%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B8_%D1%96_%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B8_%D0%B7%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%8E

Щурат Тарас Григорович,

доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ЗАКОНОДАВЧА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НПУ

Проведення оперативно-розшукових заходів – це необхідність для здобування первинної оперативної інформації та фіксації злочинних дій які мають прихований характер. Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України виявив низку проблемних питань у діяльності оперативних підрозділів Національної поліції України.